

Leto XIX. Stev. 141

DIREKTOR »BORBE«
VLADKO BEGOVIC
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
MIROSLAV VITOROVIC
UREJA UREDNIŠKI ODBORList izhaja vsak dan razen
petka. — Cena 10 dinarjevLjudska
PRAVICABORBA
GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE
DELOVNEGA LJUDSTVA JUGOSLAVIJE»LJUDSKA PRAVICA«
USTANOVljena 5. OKTOBRA
1934 * MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK, OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
* OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
KOT »BORBA« ZA SLOVENIJO

Spremenjena vloga sindikatov

Sreda 9. junija je bila v Beogradu plenarna seja Zveznega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije, na kateri so obravnavali vlogo mesta in naloge sindikatov pri nas.

Poudarjajoč veliko vlogo sindikatov v razvoju socialističnih odnosov pri nas je plenum opozoril na spremenjeno vlogo le-teh in na naloge, ki jih čakajo v novih pogojih.

Velike spremembe, ki so nastale v našem družbenem sistemu z uvedbo delavskega samoupravljanja in samoupravljanja komun in so povzročile tudi spremembe na mnogih toriščih našega družbenega življenja. Vloga in značaj sindikatov sta se spremenila. Sindikalno gibanje, ki je nastajalo v pogojih boja za gospodarske in politične pravice delavskega razreda, je z mogočo socialistično revolucijo izgubilo značaj gibanja. Osnovna naloga sindikatov je zdaj vzgoja delavskega razreda v duhu socializma, za graditev in razvoj socialističnih odnosov. V obdobju administrativnega sistema je zaščitna funkcija sindikatov imela določen smisel, ker je državni in gospodarski aparat, vodeč gospodarstvo, še odločal tudi o gospodarskem položaju delovnih ljudi.

Z vzpostavitvijo delavskih svetov, svetov proizvajalcev in sploh sistema delavskega samoupravljanja, v katerem neposredni proizvajalci samostojno odločajo o vseh bistvenih vprašanjih v okviru podjetja, komun in celotne skupnosti — se je zaščitna vloga sindikatov nasproti državi bistveno spremenila. S tem so sindikati popolnoma izgubili značaj gibanja. Postali so ena izmed organizacij samoupravljanja proizvajalcev, organizacija s specifičnimi nalogami v okviru sploš-

nega sistema samoupravljanja. Zdaj je njihova poglavitna naloga, biti boj za odstranitev pomankljivosti in napak v sistemu samoupravljanja. To pomeni, da se morajo sindikati boriti zoper vse protisocialistične težnje, pojavljajoče se v organih delavskega samoupravljanja.

Takšna nova vloga in značaj sindikatov vsekakor zahtevata spremenjene metode dela in drugačno organizacijo. Gre za metodo sodelovanja in vskladitve z ostalimi organi družbenega samoupravljanja; in ne samo to, temveč tudi za metodo aktivne udeležbe pri odločanju o stvareh, ki se tičejo koristi posameznikov, posameznih kolektivov, kakor tudi koristi delavskega razreda kot celote. Pri odločanju o vseh teh bistvenih vprašanjih morajo sindikati prevzeti tudi odgovornost, ki iz tega sledi. V tem oziru imajo vlogo predstavnika delavskega razreda kot celote. Biti morajo borci zoper cepitev delavskega razreda na njegove dele, zbrane v posameznih podjetjih. To pomeni, da se morajo boriti proti partikularističnim in lokalističnim težnjam, ki škodujejo skupnosti ali posameznim kolektivom.

Iz vsega tega lahko povzamemo sklep, da je težišče dela sindikatov zdaj pri nas v delavskih svetih in komunah. Sindikati morajo sodelovati pri reševanju raznih problemov in odnosov znotraj delavskega razreda, se pravi, med posameznimi delavci in delavskim svetom, med delavskimi sveti raznih podjetij, kakor tudi med delavskimi sveti in komunom. Prav tako morajo tudi pomagati pri delu svetov proizvajalcev.

Vse to pa zahteva tudi spremembe v sindikalni organizaciji. Sedanja organizacija ustreza prejšnjim nalogam sindikalnega

gibanja. Usmerjena je proti centralnim organom. Zdaj pa se mora orientirati na komune in delavske svete.

Spremenjena vloga sindikatov vnaša tudi spremembe v vzgojo delavcev. Zdaj je poglavitno vzgajati delavce, da bi sodelovali v organih samoupravljanja, pomagati jim, da bi spoznali svoje pravice in jih znali uveljaviti. To pomeni, da je težišče dela na ekonomski in strokovni vzgoji delavcev, na seznanjanju le-teh z gospodarskim in družbenim razvojem pri nas, s tekočimi gospodarskimi ukrepi. Seveda pa pri tem nikakor ni treba zanemariti dviga kulturne ravni delavcev, kajti s tem bomo delavcem pomagali, da bodo lahko samostojno presojali posamezne probleme.

Posebna in zelo pomembna naloga sindikatov je boj za izboljšanje splošnega standarda delavcev. Sindikalne organizacije se bodo orientirale veliko bolj na vsakdanje delo v zvezi z organizacijo počitniških domov, kulturnih prireditvev, prosvetnega dela, zabave itd. Tako bodo najneposredneje in najučinkoviteje mogli vplivati tudi na dvig kulturne ravni delavcev.

To je nekaj glavnih sklepov o novi vlogi sindikatov, ki jih je moč povzeti iz dela plenuma Socialistične zveze delovnega ljudstva.

Na plenumu so jasno določili vlogo in naloge sindikatov v novih pogojih pri nas. To je velikega pomena za njihovo bodoče delo. S tem, da se bodo znebili nekaterih ostankov starih metod dela, bodo lahko sindikati izdatneje kot doslej prispevali k nadaljnjemu razvoju socializma v naši državi.

Vsekakor je treba poudariti dejstvo, da ima konkretna obdelava nove vloge sindikatov širši pomen in pomeni prispevek k mednarodni socialistični misli. Ze prejšnje bilo teoretično jasno, da se vloga sindikatov po zmagi socialistične revolucije bistveno spremeni. Toda sindikate v SZ so spremenili v transmisijo partije, v bistvu v transmisijo birokratskih vrhov državnokapitalistične tvorbe.

Naša praksa, razvoj delavskega samoupravljanja, kvaliteto novi socialistični odnosi so priveli tudi do nove vloge sindikatov kot organizacije delovnih ljudi, ki je v sistemu delavskega samoupravljanja eden izmed vzvodov razvoja in krepitev tega, eden izmed činiteljev boja zoper vse protisocialistične težnje.

Plenum Socialistične zveze je teoretično analiziral to novo vlogo in določil naloge sindikatov v pogojih delavskega samoupravljanja. V tem tudi je poslednji pomen te plenarne seje.

Predsednik republike odpotoval na Brione

Opatija, 13. jun. (Tanjug) Predsednik republike Josip Broz-Tito je v spremstvu državnega tajnika za zunanje zadeve Koče Popovića, člana Zveznega izvršnega sveta Ivana Krajačića in generala Milana Željka danes ob 8.30 prispel v Matulje pri Reki. Na železniški postaji je predsednika pozdravila množica prebivalcev Matulj in okolice.

Tov. Tito je nato odpotoval v Opatijo, kjer se je hitro razvedelo o njegovem prihodu. V pristanišču so ga sprejeli in prisrčno pozdravili predstavniki oblasti z Reke in Opatije ter velika množica ljudi.

Attlee za konferenco poglavarjev veselil

London, 13. junija. (Tanjug) Vodja britanskih laburistov Attlee sodi, da je napočil čas za konferenco poglavarjev veselil.

Govorec sinoči v Bradfordu je Attlee dejal: »Svet ne more začeti nove vojne. Sodim, da bi morali ponovno sprožiti naše zahteve glede razgovorov najvišjih državnikov, na katerih bi proučili pereča vprašanja.

PRED MEDNARODNIM TRŽASKIM VELESEJNOM

Zanimanje za naše proizvode

Rim še ni odobril uvoznih kontingentov

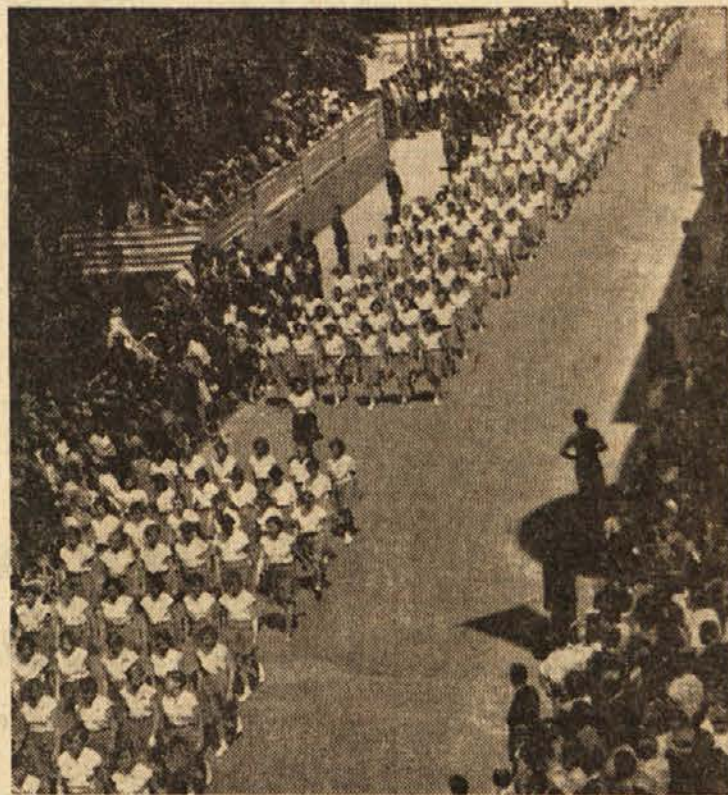
(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

Rim, 13. junija. V sredo, dne 16. junija, bodo v Trstu svečano otvorili VI. mednarodni tržiški velesej.

Jugoslovanska podjetja bodo na njem razstavila mnogo proizvodov. Ureditev jugoslovanskega paviljona sedaj zaključujejo. Kaže, da bo letos še bolje urejen, kot je bil lani.

Razen lesa in lesnih izdelkov, ki na vsakem tržiškem veleseju vzbujajo veliko pozornost obiskovalcev, bo težišče razstavljenih jugoslovanskih proizvodov na industriji in turizmu.

Ze sedaj se tržiški gospodarstveniki zelo zanimajo za jugoslovanske proizvode na veleseju. To zanimanje izvira med drugim iz velikih medsebojnih potreb po medsebojni izmenjavi. Če bi tem potrebam ustregli, bi to zlasti koristilo tržiškemu gospodarstvu še posebno zdaj, ko je njegov trg čedalje bolj omejen in njegova industrijska proizvodnja bolj in bolj peša. Toda tudi letos, kot prejšnja leta, so prišli do izraza poskusi italijanskih aneksnistov, da bi preprečili tesnejše gospodarsko sodelovanje med tržiškimi in jugoslovanskimi gospodarstveniki in gospodarskimi podjetji. Uvoznih kontingentov še zdaj niso odobrili, ker rimske oblasti zavlačujejo njihovo izdajo. Vse to hudo

S večeršnjega obhoda telovadcev v Ljubljani

POSVETOVANJA V PARIZU

PREDSTAVNIKI STRANK PRI COTYJU

Radikali zahtevajo razpust parlamenta

Pariz, 13. junija (AFP). Predsednik republike Francije René Coty se je davi začel posvetovati s predstavniki raznih strank.

Med drugim je sprejel tudi predsednika radikalne parlamentarne skupine Delbosa in Henryja Borgeauda, predsednika parlamentarne skupine gibanja za zbiranje levih republikancev in zastopnike skupine neodvisnih.

Po končanih razgovorih s predsednikom republike je radikal Delbos dejal, da sta z Bor-

geaudom obvestila predsednika, da se strinjata z radikalnimi ministri glede mnenja o izidih glasovanja v skupščini.

»Dejali smo mu tudi, da ne želimo spremembe zunanje politike,« je dejal Delbos.

Vodja francoskih radikalov Francois Mitterand je danes zahteval, naj razpustijo parlament, da bi Francija lahko »določila zunanjo politiko na Daljnem vzhodu. To svojo zahtevo je objavil v nekem podelžskem časniku, poudarjajoč, da bi tako prvič francosko ljudstvo vprašali, ali odobrava ali zavrača francoske vojaške in politične poteze v Indokini.

ZENEVA ČAKA NA RAZPLET V PARIZU

Dan zaupnih sestankov

Delegati napovedujejo neuspeh azijske konference, politična kriza v Franciji pa je po njihovem mnenju še bolj zmanjšala upanje

Zeneva, 13. junija. (Tanjug). Pričakuje izida vladne krize v Franciji, so imeli delegati na ženevski konferenci danes mnogo zaupnih razgovorov, prizadevačji si preprečiti neuspeh azijske konference. Razen sestanka med Edenom in Molotovom, Edenom, Bedelom Smithom in namestnikom šefa francoske delegacije Chovelom, je treba omeniti tudi sestanke šefa avstralske delegacije Caseya, kakor tudi dejavnosti indijskega posredovalca Krišne Menona, ki bo v torek dokončno odpotoval v New York.

Casey in Menon sta v razgovorih z ameriškim, sovjetskimi in vietnamskimi predstavniki skušala ponovno najti možnost za izhod iz zagate, v katero je zašla indokitajska in korejska debata na tej konferenci. Nadzorstvo nad premirjem v Indokini in nadzorstvo nad bodočimi volitvami v Koreji — to je vprašanje, o katerem so sedemtedenska pogajanja pokazala, da ne kaže, da bi ga kompromisno rešili. Spričo tega sodijo delegati, zlasti zahodni, da bi zato nadaljevanje razprave, celo če bi krizo francoske vlade hitro rešili, povzročilo neogiben neuspeh konference.

Sodeč po pisanju londonskega tiska pričakuje britanska vlada, da se bo ženevska konferenca

zaključila brez rezultata. Včerajšnji sestanek Edena z Molotovom ni obrodil nobenih sadov, nasprotja niso odstranjena, politična kriza v Franciji pa je še bolj zmanjšala upanje, da bi bilo moč doseči konstruktivne razgovore o Indokini.

»Observer« piše, da se bodo v Londonu začeli nemudoma posvetovati, kako pripraviti zaključek ženevske konference, ki bi se, kot pričakujejo, utegnila razviti med vojaškim porazom Francije v ustju Rdeče reke. Sodijo, da se bo Eden kmalu vrnil v London in zahteval, naj vlada sprejme dokončne sklepe, in sicer na temelju njegovega poročila iz Zeneve in poročila načelnika imperialnega generalštaba Hardinga.

Vojaška komisija za Indokino

Zeneva, 13. jun. (AFP). Krogi, ki so blizu francoski delegaciji v Zenevi, pravijo, da bodo storili potrebne ukrepe za sestanek oficirjev za zvezo obeh vojskujočih se strank v Indokini. Ti naj bi proučili vprašanje sklicanja sestanka vojaških komisij v Indokini.

Sklep o tem sestanku so sprejeli v Zenevi 29. maja, francoskega glavnega poveljnika v Indokini pa so pooblastili, naj stori vse potrebno za sklicanje sestanka oficirjev za zvezo.

AVTOMATIZEM

Te dni so že začeli konkretno in podrobno sestavljati besedilo pogodbe o trojni zvezi. Ustanovljene so bile posebne politično-vojaške komisije, v katerih so visoko kvalificirani strokovnjaki. Svojo nalogo bodo lahko hitro opravili, ker so sklepi, na katerih sloni njihovo delo, precizni in nedvoumni.

Nekaj časnikov v Grčiji in Turčiji je komentiralo začetek pripravljalnih del v člankih, v katerih razlagajo svoje poglede na določbo, ki naj bi jih vsebovala pogodba o zvezi. Pozornost je vzbudil članek atenskega časnika »Elefteria«, ki se zavzema za dosledno uveljavljanje načela avtomatizma.

»Kar zadeva vsebino in obseg zaveznice klavzule — piše »Elefteria« — bo neogibno, da le-to formulirajo tako, da bi zagotovili popolno jasnost in kar največji avtomatizem.

»Zavezniska klavzula mora zajeti vse meje držav podpisnic in se mora nanašati na vse primere neizvane napada. Zemljepisna razdelitev in gradacija obveznosti v prostoru treh balkanskih držav... nimajo več nobenega praktičnega pomena in utegnjevo privedi edinele do dvomov in zapletljivosti v odločilnem trenutku. Morebitna gradacija obveznosti glede na meje proti Bolgariji, na meje Jugoslavije proti Srednji Evropi ali na meje Turčije proti Aziji bi pomenila žalostno ponavljanje slabosti prvega balkanskega pakta iz leta 1914, ko je bila... zavezniska klavzula omejena zgolj na napad z bolgarske strani.

»Zdaj je težko upoštevati takšno gradacijo. Sleherni napad, bodisi na Grčijo, bodisi na Turčijo ali na Jugoslavijo, s katere koli meje bi bil sprožen, je napad na vse, in obveznosti zaveznikov so iste v vseh primerih.

Trojna zveza, ki bo s svojimi določbami pomenila utelešenje načela, da je mir nedeljiv, bo predvidela takšen učinkovit sistem kolektivne varnosti, ki bo avtomatično začel delovati v primeru vsake agresije. S takšno medsebojno učinkovito zagotovitvijo meja naših treh držav bo okrepljena varnost na Balkanu, varnost na tem skrajno občutljivem zemljepisnem področju pa je ogromnega pomena za svetovni mir.

I. S.

Deklaracija o Koreji

Zeneva, 13. jun. (AFP). Predstavniki 16 držav, katerih čete so se borile pod zastavo Združenih narodov v Koreji, se bodo sestali v ponedeljek dopoldne, da bi določili svoje stališče na prihodnjih sestankih ženevske konference, ki bodo posvečeni korejskemu vprašanju.

Obveščeni krogi pravijo, da bodo na tem sestanku sestavili skupno deklaracijo, v kateri naj bi ugotovili, da na ženevski konferenci ni mogoče skleniti sporazuma o Koreji. Predstavniki 16 držav bodo baje predlagali, da bi sporočili OZN, naj ta mednarodna organizacija poskuša najti način za ureditev korejskega vprašanja.

Sklepi washingtonskega posvetovanja

London, 13. junija (Tanjug). — Londonski »Observer« piše, da so na washingtonskem posvetovanju načelnikov generalštabov sestavili poročilo, ki ga bodo poslali vladam zainteresiranih držav.

Baje se skupno poročilo nanaša na razne ukrepe, ki bi jih bilo treba storiti za okrepitev obrambe zlasti na jugovzhodu Azije. Poročilo bodo predložili vladam ZDA, Velike Britanije, Avstralije in Nove Zelandije bolj v obliki sklepov kot priporočil.

VREMENSKA NAPOVED

Vremenska napoved za ponedeljek 14. junija. Pretežno oblačno vreme, od časa do časa plohe, predvsem v severovzhodnem delu Slovenije. Temperatura ponoči med 10 in 16, podnevi do 25 stopinj C.

DOPIS IZ NEW DELHIJA

PISMO IZ NEMČIJE

Indija hoče sodelovati pri reševanju azijskih problemov

Zenevska konferenca bo dala odgovor, koliko je Zahod »razumel Azijo«

(Posebej za »Borbo«)
New Delhi, junija (z letalom). Spomladansko zasedanje parlamenta je zaključeno, poletno pa se še ni začelo. Nehru je zapustil Delhi in kot običajno, kadar ga ni tu, tudi ni velikih dogodkov. Vse se nekako dogaja zunaj Indije: indijsko parlamentarno delegacijo so sprejeli v Nepal; klic: »Ven s kolonizatorji!« iz indijskega protektorata Butana je pobegnil vodja Kongresa po neuspelem poskusu, da bi organiziral prvo stavko v deželi, v kateri vlada maharadža; pakistanske oblasti so zaprle kakih 400 ljudi in strmoglavile vladno združeno fronto; indijski tisk dolži Amerikance, da so krivi »krvavih neredov« v Pakistanu in protiindijskih demonstracij v Nepal.

Revija »Tote«, ki je naklonjena ameriškim krogom, zahteva takojšnjo intervencijo ZDA v Indokini, in sicer v imenu demokracije in miru, dnevnik »Statesman« (naklonjen Britancem) pa sodi, da bi to pomenilo podporo kolonializmu in tretjo svetovno vojno.

Vse to pa je neke v ozadiju Delhi je daleč od tistega, kar se dogaja v neposredni bližini Indije in trudi se, da bi dognal, kaj se dogaja izza Alp — v Zenevi. Tudi diplomatski zbor, ki ga je zajela ta psihoza napete pozornosti, je ostal v Delhiju kljub hudi vročini. Vsi prisluškujejo.

Nacionalna privolitev v Zenevi v princip neodvisnosti Indokine in pomenjati tisto, kar Stejevo v Indiji za prvi pogoj, brez katerega ni moč doseči končne rešitve. Vsi sodojo, da je bil v Zenevi dosežen pomemben napredek, kjer so opustili zahteve po absolutnem nadzorstvu nad celotno Indokino, katerega sta obe stranki enako glasno poudarjali.

Večina indijskih komentatorjev se ukvarja samo s temi splošnimi ugotovitvami. Tisti pa, ki vendarle sežejo dalje, povzemajo dva sklepa: 1. prekinitev sovražnosti bo neogibno privedla do razkosa v deželi; 2. če med prekinitvijo žele onemogočiti, da bi ena stranka dobila pomembno prednost, potem je treba uveljaviti učinkovito nadzorstvo. Pod učinkovitim nadzorstvom pa tu razumejo predvsem nadzorstvo nad tujim vplivom.

Delhijski politični krogi sodi-

jo, da je Vzhod prav v tem smislu že doslej dobil pomembno prednost in da se mu je posrečilo prikazati se kot prvaka boja zoper kolonializem in branilca »pravice azijskih narodov«. Tako pridobljeno prednost ni moč nadoknaditi z divizijami, čeprav bi jih bilo še toliko. Zato je, sodojo tu, potrebno ustvariti vzdušje zaupanja do Zahoda, kar pa je moč doseči izključno z vključitvijo neodvisnih azijskih držav — predvsem Indije in Burme — za reševanje indokitajskega spora. Nujno je dokazati indokitajskemu ljudstvu, da je Zahod dokončno opustil zamisel o »beli nadvladi« nad Azijo.

Jasno je, da vsi napaki, ki jih je v tem pogledu Zahod že storil, ni moč popraviti, prav

tako pa je jasno, sodijo v tukajšnjih krogih, da bo Zahod najbolj omejil imperializem v Vzhodu, če se bo kolikor mogoče držal ob strani, nadzorstvo in izvajanje sklepov pa čimbolj zaupal neodvisnim azijskim deželam.

V tem smislu Indija in vse ostale svobodne azijske dežele zahtevajo udeležbo v reševanju azijskih problemov.

Zeneva mora potemtakem, kot sodojo tu, predvsem odgovoriti na vprašanje, koliko je Zahod »Azijo razumel«. Nehru je namreč pred nekaj dnevi dejal: »Kolikoli koli bo Zahod storil dobrega, Azija tega ne bo razumela vse do tlej, dokler bodo delali brez njene soglasnosti in proti njeni volji.« Ladislav Bruner

Plebiscit v sovjetski coni

Vsak državljani bo odgovoril na vprašanje: »Ali ste za mirovno pogodbo in umik okupacijskih enot ali za EOS, bonnski in pariški sporazum ter za to, da ostanejo okupacijske enote še 50 let tu?«

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

Bonn, 13. jun. V vsej Vzhodni Nemčiji bodo izvedli nenavadni in značilen plebiscit. Vsak državljani, star nad 16 let, bo odgovoril na tole alternativno zastavljeno vprašanje: »Ali ste za mirovno pogodbo in umik okupacijskih enot ali za EOS, bonnski in pariški sporazum in za to, da ostanejo okupacijske enote še 50 let tu.«

Pobudo za plebiscit v tem smislu je sprožil Molotov na berlinski konferenci. V vzhodnonemški propagandi je bilo tudi prej opaziti idejo o plebiscitu v zvezi s tem vprašanjem. To je nasprotni predlog sovjetske politike proti zahodnemu predlogu, naj bi združitev Nemčije začeli najprej s splošnimi nemškimi svobodnimi in tajnimi volitvami. Na temelju

teh volitev bi sestavili splošno nemško vlado, ki bi — kot je predlagal Eden — lahko sprejela, ali odklonila sporazum o EOS.

Podpredsednik pankowske vlade Otto Nuschke je objavil 30. maja deklaracijo ministrskega sveta, v kateri pozivajo državljane, naj s tekmovanjem drža-

Bržkone bodo rezultate iz Vzhodne in Zahodne Nemčije objavili istega dne, le da se bodo prvi nanašali na vso sovjetsko okupacijsko cono, drugi pa samo na posamezne kraje Porurja ali na posamezne tovarne.

Nihče ne dvomi o tem, da bo prvi del vprašanja dosegel pre-

Potsdamski trg v Berlinu

kajo dneve plebiscita. O načinu glasovanja niso dali podrobnostnih pojasnil, pač pa je Nuschke zelo veliko govoril o potrebi, da vsak državljani glasuje in da propagandni aparat pripravi slehernega Nemca na plebiscit.

Tudi v Zahodni Nemčiji, sicer na pollegalen način, organizira KZ v posameznih krajih Porurja plebiscit o istih vprašanjih.

priljivo zmago nad drugim (z najmanj 95% vseh glasov). Ne samo zato, ker so zahteve, naj bi sklenili mirovno pogodbo in naj bi se okupacijske enote umaknile, zelo popularne, temveč tudi zato, ker »suverena« pankowska vlada lahko, če nič drugega, vsaj suvereno kroji rezultate plebiscita, kot je njej po godu. Potemtakem sta potek in izid tega referenduma vnaprej znana.

Veliko bolj zanimivo pa je, zakaj je Grotewohla, Ulbrichta, Nuschkeja in druge prav v teh dneh prevzela želja po demokratskih manifestacijah in referendumu, ko so — ravno pred letom dni — v krvi udušili junijsko vstajo, ki je nedvomno bila nekakšen referendum.

Razlika med tema dvema glasovanjema ljudstva je ogromna. Prvo glasovanje je začeli gradbinci v veličastnem Stalnovem dvoredu v vzhodnem Berlinu (imenovanem »izložba socializma«) z demonstracijami zoper sovjetsko politiko in zoper njene satelite v Pankowu, medtem ko drugo organizira »suverena« vzhodnonemška vlada z namenom, da bi dvignila ugled sovjetske politike in Pankowa.

Ta dva referenduma sta med seboj tesno povezana. Lahko celo rečemo, da je drugi posledica prvega. Vendar referendumskega razpoloženja pankowske vlade nikakor ne smemo razlagati samo z notranjepolitičnimi motivi.

Moskvi je do tega, da uveljavi svojega satelita v Nemčiji in da dvigne njegov ugled vsaj toliko, kolikor ga imajo vlade v ostalih satelitskih deželah. To se je pokazalo tudi na kongresu enotne socialistične partije v Berlinu. Iz Kremlja je prišla posebna delegacija pod Mikojanovim vodstvom.

Po kongresu je Mikojan obiskal kakih 10 ustanov in mest v Vzhodni Nemčiji, in sicer v spremstvu članov vlade. Malone povsod se je razgovarjal z delavci in uslužbenci in jih povabil, naj pridejo v »Moskvo na prijateljski obisk«. Sklepe kongresa je označil kot »pot k rešitvi odločilnih vprašanj nemškega naroda«.

V Bonnu ne podcenjujejo političnega smisla te akcije. Zda se pogajata vlada in socialdemokratska opozicija, da bi dosegli skupno stališče nasproti plebiscitu. Pri tem je prišlo do več kombinacij, naposled pa so se sporazumeli, da bosta vlada in opozicija nekaj dni pred plebiscitom preko radia in tiska objavili skupno stališče. V njem bodo zlasti poudarili, da referendumu ni moč priznati nobene verodostojnosti.

Rade Vujović

Sestanek o Guatemali

New York, 13. jun. (Tanjug). O položaju v Guatemali bodo razpravljali na sestanku zunanjih ministrov republik Srednje Amerike in ZDA.

RAZPRTIJE V VLADNI KOALICIJI

Akcija za vzpostavitev diplomatskih stikov Bonn-Moskva se je kmalu polegla

Spor o vzpostavitvi diplomatskih stikov Bonn — Moskva je nenadoma nastal in se hitro polegla. Sodeč po sedanjem stanju bi človek rekel, da sodi ta spor med običajne razprtije v vladni koaliciji. Mnogi politiki v Bonnu pa menijo, da so prav v njem stvarni razlogi za hujše konflikte v vladni koaliciji.

Po njihovem mnenju so vprašanje vzpostavitev diplomatskih stikov Bonn — Moskva zdaj odstranili z dnevnega reda zaradi reakcije, ki sta jo sprožila na Zahodu Pfleiderjev predlog in kanclerjeva izjava v Hamburgu ali pa se je vse pravzaprav šele začelo. V zahtevi liberalnih demokratov, naj parlamentarna delegacija odpotuje v Moskvo, bonnska vlada pa čim hitreje naveže stike z vzhodnimi deželami, vidijo novo in dokaj določeno orientacijo nemške industrije.

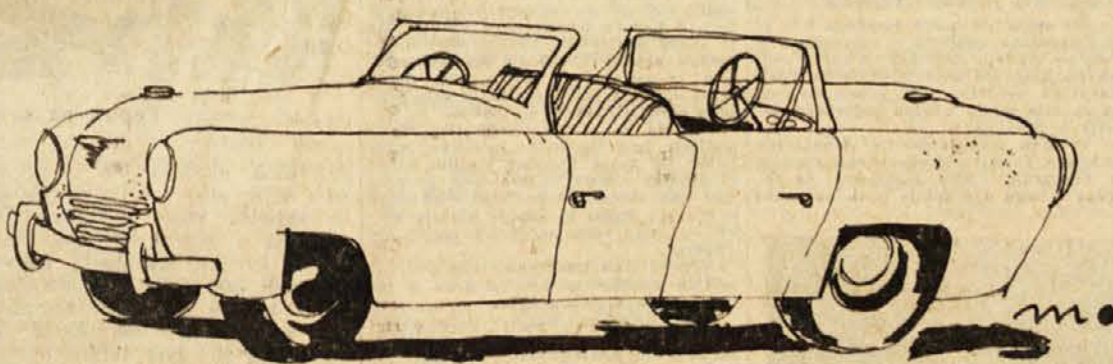
Ta politika evropske povezave ni rodila pričakovanih sadov. Konkurenca na zahodnoevropskem in svetovnem trgu je čedalje hujša, širni trgi od Varšave do Rumenege morja so malone zaprti nemški industriji in nemška politika mora iz tega povzeti praktične posledice. Letni občni zbor zveze nemških industrijcev je prikrito potrdil takšno stališče vplivnih industrijskih krogov. Na drugi strani je Moskva že večkrat sporočila nemškim industrijcem, da so jim

v svojih vrstah znane industrijske, samo izrazil želje in zahteve industrijskih krogov. Opozicija trdi, da kanclerjeva politika v tem oziru ne ustreza več koristnim tistih družbenih sil, ki se jim mora zahvaliti za zmago na septembrskih volitvah. Zato »Neuer Vorwärt« spominja kanclerja Adenauerja, na to, da je obrnila nemška industrija cesarju hrbet, brž ko ni mogel uveljaviti njenih koristi, in da je enaka usoda doletela tudi weimarsko republiko.

Socialni demokrati v svojih namigavanjih nedvomno pretiravajo. Preveliko važnost pripisujejo namreč vrzeli, ki je nastala med kanclerjevo vztrajno politiko evropskega združevanja in koristimi nemške industrije. Liberalna stranka si prizadeva izkoristiti takšen položaj, da bi se predstavila javnosti kot dosleden zagovornik koristi težke industrije.

R. Vujović

TEHNIČNA NOVOST 1954

Model »Zeneva« s štirimi specialnimi zavorami in dvema volanoma

Z VSEH STRANI SVETA

IRAN Fatemi iz bolnišnice v zapor

Teheran, 13. junija (AFP). Bivši iranski zunanji minister Hussein Fatemi, ki so ga med aretacijo 13. marca zadržali v bolnišnici, je bil danes prepeljan v zapor. Pričakujejo, da ga bodo kmalu postavili pred sodišče.

INDOKINA General Ely: Francija bo branila Laos

Luang Prabang, 13. junija (AFP). Francoski vojaški in civilni poveljnik

Gen. Paul Ely

v Indokini general Ely in general Salau sta pripela davi iz Hanolja v Luang Prabang. Ob prihodu je Ely izjavil, da bo Francija kot doslej tudi v prihodnje branila Laos. General Ely bo bržkone v četrtek od-

JUZNA KOREJA Se dva ministra odstopila

Seul, 13. junija (Reuters). Iz zanesljivih virov je prišla vest, da sta notranji minister Paik Han Sung in minister brez listino Kak Jon Suk danes odstopila. Oba ministra sta črna neodvisne stranke, kakor tudi predsednik vlade Paik Ta Cim, ki je včeraj odstopil. Te odstopne razlagajo tu kot znamenje nezadovoljstva zoper sedanjo vlado.

TURCIJA Mohamed Ali v Carigradu

Carigrad, 13. junija (AFP). Predsednik pakistanske vlade Mohamed Ali je prišel danes s spremstvom iz Ankare v Carigrad.

ITALIJA Lauvo ima že 11 parlamentarcev

Rim, 13. junija (Tanjug). Danes so predstavniki nove monarhistične »narodne stranke«, ki jo je ustanovil Lauvo, sporodili, da so se štirje poslanci monarhistične parlamentarne skupine priključili novi stranki. Tako ima Lauvo zdaj 11 parlamentarcev, a katerimi lo podprli sedanjo štiri strankarsko vlado centra.

Stavka zaradi sindikalnega kompromisa

Rim, 13. junija (Tanjug). Včeraj so v Milanu predstavniki demokratičnega in neofašističnega sindikata podpisali pogodbo s konfederacijo industrijcev o zvišanju delavskih plač. V znak protesta proti temu kompromisu in sprito nezadovoljstvo s pogodbo je največja italijanska sindikalna organizacija, ki jo vodi komunistični, organizirala v Milanu 24 urno splošno stavko. Medtem ko so industrijski in predstavniki sindikatov podpisali pogodbo, sta prenehala ee-

KITAJSKA Trgovinska delegacija odpotovala v Indonezijo

Tokio, 13. junija (AP). Kitajska trgovinska delegacija je odpotovala iz Pekina v Indonezijo. Pekinski radio poroča, da se delegacija razgovarja s predstavniki indonezijskega sklenitvi trgovinske pogodbe.

ZDA Ce Italija in Francija ne bi ratificirali EOS

Washington, 13. junija (AFP). Ameriška vlada ne bi nasprotovala, da bi vojaški pomoč, namenjena Franciji in Italiji dal drugim deželam, v primeru, če bi ti dve državi ne bili ratificirali sporazuma o EOS. To je izjavil na včerajšnji tajni seji zunanje-političnega odbora Predstavniškega doma pomočnik zunanjega ministra za evropska vprašanja Merchant.

SIRIJA Vzroki vladne krize

Damask, 13. junija (Reuters). Kriza sirjske vlade traja že četrty dan. Predsednik vlade El Asali je podal ostavko vlade že v četrtek, vendar je predsednik Sirije El Atasi od njega zahteval, naj vodi državne posle, dokler ne bo sestavljena nova vlada. V obveščenih krogih sodojo, da ne kaže, da bi vladno krizo hitro rešili. Vlada El Asalija je bila sestavljena 1. marca po vojaškem uporu in strmoglavitvi Sirsijskega El Asala je tedaj objavil, da bo v treh mesecih po prihodu na krmilo izvedel volitve. Sodojo, da je odstopil zato, ker oljube ni izpolnil.

SOVJETSKA ZVEZA Dva vojuna se obsodili

Moskva, 13. junija (Tanjug). Vrhovno vojaško sodišče je obsodilo na 25 let ječe dva prebegla pripadnika sovjetskih enot v Avstriji. Vladimir Galala in Jurija Hramova ki ju je zasodil ameriški vojniški center v Zahodni Nemčiji in ju potem poslal na področje Murmanskega z vojnisko diverzantskimi nalogami.

Obtožena sta izjavila, da so ju od Osla do meje prepeljali z norveškim letalom, za tem pa so jima norveški obmejni organi pomagali pri prehodu na sovjetsko ozemlje. V razsodbi je rečeno, da je vrhovno vojaško sodišče upoštevalo iskreno priznanje obtoženih in jih zato ni obsojilo na smrt, ki je najvišja kazen, določena za takšno kaznivno dejanje.

TURCIJA Sodelovanje s Pakistanom

Ankara, 13. junija (AFP). Predsednik pakistanske vlade Mohamed Ali je izjavil na tiskovni konferenci, da se je s turškimi državniaki razgovarjal o razvoju turško-pakistanskega pakta in da so ob tej priložnosti preizirali nekateri člene te pogodbe. Ali je pripomnil, da so obravnavali tudi mednarodna vprašanja in da so se sporazumeli, da sodelujejo ne samo »na gospodarskem in kulturnem področju, temveč tudi na področju regionalne obrambe«. Vendar ni hotel povedati, kakšne akcije predvidevajo na področju obrambe.

OZN Siamska zahteva v torek ali četrtek

New York, 13. junija (AFP). V poluradni ameriških krogih v OZN predvidevajo, da se bo Varnostni svet sestel v torek ali četrtek, da bi se odločil o razpravi o siamski zahtevi. Varnostni svet je na zadnji seji sklenil, za nekaj časa odločiti razpravo o zahtevi siamske vlade, naj bi tja poslali misijo za nadzorovanje mira. Dejavnost te misije je bila omejena na siamsko ozemlje, lahko pa bi jo razširili tudi na Laos in Kambožjo.

VELIKA BRITANIJA Naser za pogajanja o Suezu

London, 13. junija (Tanjug). V izjavi londonskemu »Sunday Timesu« je predsednik egiptovske vlade Naser izrazil prepričanje, da je zadovoljiva ureditev anglo-egiptovskega spora neogibna temelj slehernega bodočega političnega, gospodarskega in obrambnega razvoja na Srednjem vzhodu. Polkovnik Naser je poudaril, da ni pozdravljal obnovitve anglo-egiptovskih razgovorov o Suez.

Bevan kritizira politiko ZDA

Vodja levega krila Laburistične stranke dvomi v uspeh zenevske konference

London, 13. junija. (Tanjug.) Vodja levega krila Laburistične stranke Aneurin Bevan je sinoči znova kritiziral zunanjo politiko ZDA, ki je po njegovem mnenju najbolj odgovorna za neuspeh zenevske konference. Hkrati je Bevan poudaril, da je Velika Britanija v veliki nevarnosti.

»Ne vem,« je rekel Bevan, »ali je vojna blizu ali daleč. So dim pa, da je neobhodno potrebno imeti v Veliki Britaniji socialistično večino, ker je to edini način, da bi preprečili tretjo svetovno vojno.«

Po Bevanovih besedah je nevarnost za neuspeh v Zenevi zelo porastla, »ker so se ZDA odločile ne le, da ne priznajo komunistične Kitajske, pač pa da jo tudi obdajo s sovražnimi državami.« »Prepričan sem,« je dodal Bevan, »da bi bilo priznanje Kitajske in njen vstop v OZN koncesija, ki bi človeštvu približala mir v Zenevi.« Nadaljeval je: »ZDA so slabo ocenile mednarodni položaj. Tudi Velika Britanija je zagrešila resnejšo napako, ker se je znašla na drugem mestu, da bi žrtvovali svoja življenja za uničenje komunizma na Kitajskem, ker se ideji kapitalizma ali komunizma ne ujeta preprečiti z vojnami.«

Milentije Popović bo obiskal Bejrut

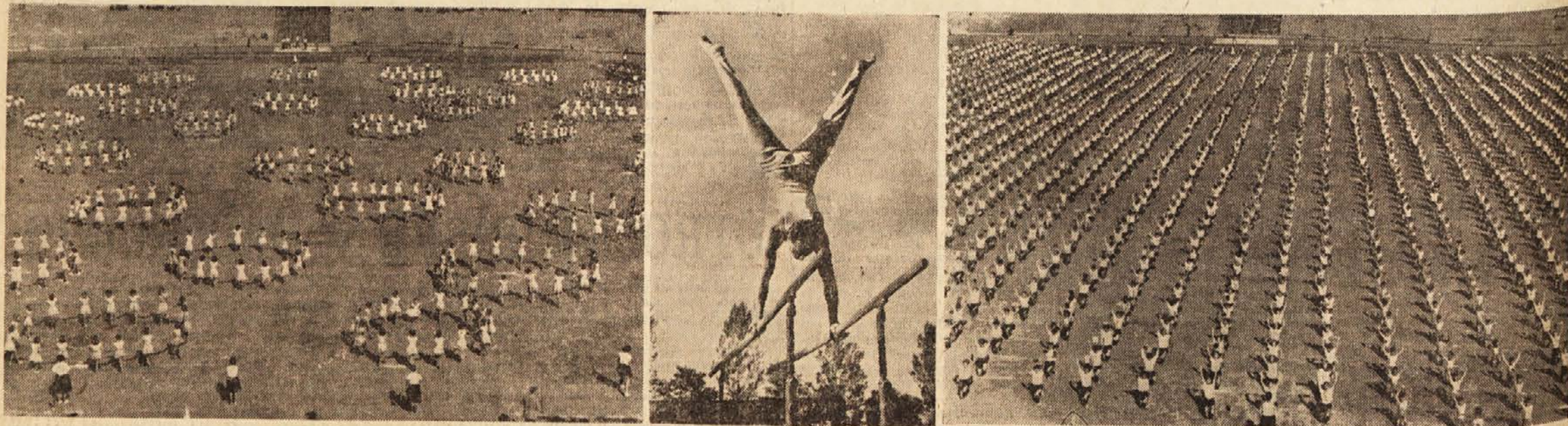
New Delhi, 13. junija (Tanjug). — Predsednik odbora za narodno gospodarstvo Milentije Popović je danes nekaj minut čez polnoči potoval skozi New Delhi. Ob povratku v Jugoslavijo bo obiskal Bejrut.

Milentije Popović se je kot jugoslovanski delegat udeležil zasedanja Biroa azijske socialistične konfe e n c e. Obiskal je Indijo, Burmo in Indonezijo in se sestel z najvišjimi predstavniki teh azijskih držav.

III. REPUBLIŠKI ZLET TELESNOVZGOJNIH DRUŠTEV PARTIZAN SLOVENIJE

Velika manifestacija telovadcev Slovenije

Nad 9500 sodelujočih — Veličasten obhod po mestu — Na stadionu 10.000 gledalcev — Odlična revija telesne vzgoje — Strumnost in lepota vaj vrst JLA in mornarjev — Nepozabni vtisi

III. republiški zlet je bil prikaz moči in zmožnosti telesnovzgojnih organizacij Partizana Slovenije

Včeraj je bil za telovadce Slovenije velik dan. Po številnih pripravah: okrajnih zletih, nastopih in akademijah je napočil trenutek, da posamezne vrste telovadcev in telovadk Slovenije pokažejo na glavnem republiškem zletu svojo sposobnost, slavnostno razpoloženje in napredek v telesni vzgoji.

Ze navsezgodaj so se stekale dolge kolone telovadcev v areno štadióna Odreda. Tu je bil zbor. Zbor za začetek velikega praznika, glavnega zletnega nastopa. Ponovili so še nekatere vaje, se seznanili z organizacijo popoldanskega nastopa, potem pa vsi nestrpni pričakovali poziva na veliki obhod po mestu.

Pisana je bila ta množica telovadcev v krogih na zeleni trati štadióna. Pravi živzav, v katerem pa je vsakdo vedel, kje ima svoje mesto, kaj mora narediti. Toplo junijsko sonce je že tako prijetno razpoloženje še bolj razvnelo. Telovadci in telovadke, od članov do pionirk, so se začeli formirati v četverstope. Nekako ob 10. uri dopoldne se je začela kolona telovadcev in telovadk pomikati po Titovi cesti. Čim bliže so bili mestu, tem bolj jim je bil korak odločnejši in strumnejši. Številne godbe na pihala so temu odločnemu nastopu dajale še večji poudarek. Na čelu kolone so mladinci nosili jugoslovanski grb, za njimi pa so bili zastavonošci.

Častna tribuna je bila na Marxovem trgu. Med drugimi smo opazili predsednika Ljudske skupščine LRS tov. Miha Marinka, predsednika Izvršnega sveta Borisa Kraigherja, podpredsednika Izvršnega sveta dr. Marjana Breclja, predsednika Partizana Slovenije Zorana Poliča in druge predstavnike političnih, kulturnih, športnih in množičnih organizacij ter predstavnike JLA.

Kolona telovadcev je šla po Titovi cesti prek Trga Oslobojilne fronte in krenila po Miklošičevi cesti. Enakomerno in krepko je odmeval korak, še preden je kolona prispela mimo častne tribune. Na pločnikih je številno občinstvo pozdravljalo veselo in srečno udeležence III. republiškega zleta TVD Partizan.

Največ priznanja so želi najmlajši. Mimo nas so hitele druga za drugo vrste pionirjev in pionirk, vrste postavnih mladincev in mladink ter članice in številne vrste članov. Vsi so bili navdušeno pozdravljeni. Največ priznanja so žele vrste borcev JLA in pa vrste zagorelih mornarjev. Ta oddelek je tudi tvoril konec kolone. Telovadci in telovadke so potem krenili prek Prešernovega trga in Trga Revolucije po Kardeljevi ulici nazaj na štadión.

Veličasten je bil obhod slovenskih telovadcev po ljubljanskih ulicah. To je bila mogočna

manifestacija, hkrati pa velika revija telesnovzgojnih organizacij Slovenije.

Popoldne se je začel na štadiónu Odreda glavni zletni nastop. Gledalci, bilo jih je kakih 10.000, so že v zgodnjih popoldanskih urah zasedli številna mesta okoli arene. Na častni tribuni je bil pokrovitelj zleta, predsednik Ljudske skupščine LRS Miha Marinko, podpredsednik Izvršnega sveta dr. Marjan Breclj, predsednik Republiške zveze Partizan Zoran Polič, zastopnik JLA podpolkovnik Miljko Dane, predsednik MLO dr. Marjan Dermastja L. drugi predstavniki političnih, kulturnih, športnih in množičnih organizacij.

Točno ob 15. uri je zavrnilo med številnimi gledalci Prvi oddelki mladincev in mladink so ob zvokih košarke prikorakali na štadión in iz-

vajali razne vaje na orodju, razno-rosti in telovadne igre. Naj ome-nimo, da so se tu posebno izkazali mladinci TVD Domžale pri štafetnem plezanju na sedmih drogih.

V drugi in šesti točki, v kateri so nastopili izbrani telovadci, bilo jih je nad 350, so tekmovali člani v švedski starosti, članice pa so se pomerile v teku na 4 x 60 m. Razen tega so leti in pa mladinske vrste tekmovali v atletiki, skokih in lučanju. V tej množici atletov sta vzbujala največjo pozornost atleta Plut in Brinc. Te dva sta metala kopje najdlje.

Komaj so atleti odhiteli s štadióna, že so nastopile pionirke. Predstavile so se z vajo »Lahkih nog naokrog«. Lep je bil pogled na javno izvedbo 500 pionirk, ki so prav dobro izvedle vajo, ki jo je sestavila Nina Trdinova iz Celja. Po odhodu pionirk je pri-

korakalo na telovadišče 2018 pionir-jev, ki so dokaj skladno izvajali vaje z zastavicami, katere je zložil Ciril Hočvar iz Maribora. Članice so izvajale vaje s kiti. Skoda, da jih je nastopilo le 132.

V osmi točki so prikazali mladinci telovadne raznoterosti in pre-skoke čez telovadce. Vaje je sestavil Stanko Burja.

Res množičen nastop so izvedle pionirke. Nastopile so z vajami z venčk. Tudi njihove vaje so vzbudi-le pri gledalcih veliko zanimanje in odobravanje.

V naslednji točki so telovadci postavili na igrišče 24 koz in konjev, prek katerih so 104 telovadec izvedli hkratne preskoke. Pri orodni točki članov smo videli državne reprezentante, ki bodo šli konec meseca na svetovno prvenstvo v Rim. Le-ti so z nastopom dokazali, da so dobro pri-pravljeni za prvenstvo.

Ena izmed najbolj uspešnih točk današnjega glavnega zletnega nastopa je bil nastop 2000 mladink in članic. Izvajale so proste vaje. Njihov nastop je bil ritmično zelo dobro izveden, posebno efektivno je bilo barvno pre-livanje posameznih kolon. Da je bila to res ena najlepših točk današnje-je skupinske slike. Sedmih vrhunskih telovadcev je izvajalo težke vaje na bradli ter s svojo eleganco navdušila gledalce. Tudi mlade telovadke iz Mozirja so se izkazale z dobro iz-delanimi ritmičnimi vajami.

Deveterica mladincev iz Narodnega doma je izvajala vaje »Carmen« lepo in solidno na kar so želi na-vdušeno priznanje. Zvečala je bila igra mladink iz Trga z žogami. V 10. točki so mladinci »Prevali« sestav-tov. Gregorke. »Telovadni ples mi-ladince«. Ena od najlepših točk večera je bil ples z brodi, ki so ga plesale članice iz Narodnega doma. V pred-zadnji točki je deveterica članov in

Po končanem nastopu vrst TVD Partizana Slovenije je prikorakala na štadión vzhodno pozdravljena vrsta 205 telovadcev JLA. Telovadke je vodil major Lado Košir. Prikazali so vaje s puškami. Gledalci so pri njih občudovali odlično krutje, spretnost ravnanja s puško, borbenost, strum-nost in odločnost. Ni se še poleglo vzhodno ploskanje, priznanje borem JLA, že so prikorakale na štadión tri kolone mornarjev. Lep je bil po-gled na zagorele mornarje, ki so se z belimi, rdečimi in modrimi zasta-vami v strumnem koraku razvrstili na štadiónu. Njihove vaje so bile pravzaprav točka zase. Nepopolna je bila slika, ki se je od minute do mi-nute spreminjala v obliki enakomer-nega valovanja. Njihova perfektna vaja, katero je sestavil Julij Kos, učencec dr. Viktorja Murmika, se je končala z učinkovito izvedeno sliko: mornariški emblemi, sidro in petero-kraka zvezda. Ozadje je tvorila ale-gorična slika, ki je predstavljala tri ladje. To je bil nastop, ki bo ne-dvomno ostal vsem v spominu.

Na današnjem nastopu, ki je bil rezultat napornega dela vseh vrst Partizana Slovenije, je sodelovalo ka-kih 9500 telovadcev in telovadk. Ne-kih 9500 telovadcev in telovadk sta skrbno in temeljito pripravila za ta veliki praznik. Dokazal je tudi, da nam po vseh mestih in krajih raste množica telovadcev, ki se zaveda po-mena telesne vzgoje. Njihova navdu-šenost za to vrsto športa je bila vi-da na vsakem koraku.

Kljub utrujenosti pri pionirih in pionirkah smo opazili vedno razpo-polnjen, kajti vsi so se zavedali, da mora vsak doprinesiti svoj delež, da bo izpolnil svojo skromno nalogo. Pri članih in članicah smo opazili veliko svobolnih tovarišev in tova-rišev, ki so s svojim vzgledom na-vdušili mlajše.

Menimo, da bodo po hiteli vsi ude-leženci III. zleta na svoje domove širom Slovenije s prijetnim občutkom, da je njihov zlet prikazal vsestran-sko znanje in splošni telesni vzgoj-akor tudi v vrhunskih storitvah.

Telovadna akademija v Tivoliju

Prvi dan III. republiškega zleta TVD Partizan je bila zvečer na let-nem telovadišču v Tivoliju telovadna akademija. Za akademijo je bilo ve-liko zanimanje. Nad 4000 gledalcev je prisostvovalo 14 izbranim točkam.

V prvi točki je nastopilo šest pion-irk iz Maribora, ki so z rdečo-belo pikčastimi dežniki izvajale sestav »Dušica«. V naslednji točki so po-trije člani in članice izvajali vrhun-ske proste vaje. Mladinke iz Kopra so izvajale sestav »Lahkih nog na-okrog« nadvse pristrčno.

Po kratkih vajah 6 pionirk z žo-gami so nastopile vesele pionirke iz Narodnega doma, ki so zaklju-čile naš včerajšnji dan z izvedeno sklad-bo s skupinsko sliko. Sedmih vrhunskih telovadcev je izvajalo težke vaje na bradli ter s svojo eleganco navdušila gledalce. Tudi mlade telovadke iz Mozirja so se izkazale z dobro iz-delanimi ritmičnimi vajami.

Deveterica mladincev iz Narodnega doma je izvajala vaje »Carmen« lepo in solidno na kar so želi na-vdušeno priznanje. Zvečala je bila igra mladink iz Trga z žogami. V 10. točki so mladinci »Prevali« sestav-tov. Gregorke. »Telovadni ples mi-ladince«. Ena od najlepših točk večera je bil ples z brodi, ki so ga plesale članice iz Narodnega doma. V pred-zadnji točki je deveterica članov in

mladincev TD Partizan Narodni dom izvajala Murmikov sestav »v boju«. To je bila najboljša točka akademije. Z alegorično skupinsko sliko, osvetljeno s kresl, je bila akademija zaključena.

NOV REKORD LONGERJA

Maribor, 13. junija. Na atlet-skem mitingu mariborskega Železničarja je nastopila po-lipna ekipa celjskega Kladi-varia. Državni rekord Lor-vari je bil točkovno 1:52,6. V izvrstni formi Na 110 m ovire je do-segel nov državni rekord 14,8 na 100 m pa je dosegel prav tako odličen rezultat 10,8.

DOBRA FORMA ATLETOV

Maribor, 13. junija. Med odmor-om nogometnega sporeda je bilo popoldne v Mariboru na sporedu nekaj atlet-skih točk. Najboljši letosnji rezultat v državi na 800 m, ki je hkrati celjski republiški rekord, je dosegel celjski Vipotnik 1:52,6. Nova republiška re-korda sta dosegla Peterka v metu kladiva 47,30 m in ženska štafeta, ki je sestavljena iz 4 x 60 m (Nedeljković, Pori, Baželi, Unterreiter) 31 sek., ki je nastopila celo brez rekorde. V Knezevi, v skoku v višino je zmagal Čerpez 180 cm.

Maribor, 13. junija. V prijetni-skem boksarskem dvoboju je moštvu Železničarja premagal Metalc iz Siska z rezultatom 12:4.

Maribor, 13. junija. Mladinski skok Branika je v prijateljski nogometni tekmi premagal Kladi-varja iz Celja z 2:1 (1:0).

Borovo, 13. junija. V odbojkar-ski tekmi zahodne zvezne lige je Borovo premagalo Kamnik z rezultatom 4:1 (13:15, 15:10, 15:10, 15:4).

Ljubljana, 13. junija. Sinčič je ljubljanski košarkarji pripravil ve-liki zabavni izkupiček v čer košarke, katerega izkupiček v celju. V pionirski tekmi je ASK premagal Odred z 38:10 (16:4), v mlaj-ski tekmi je ASK premagal ASK iz dinskih 3:2. Zadnja dne je Palsh premagal Brichana Washer pa Mot-trama.

Stockholm, 13. junija. Švedska je visoko premagala Italijo s 5:0 v tek-movanju za Davisov pokal.

PRVENSTVENE TEKME V ODBOJKI

Ljubljana, 13. junija. Na igrišču pod Cerkovnim gradom so se danes odigrale tri prvenstvene tekme v od-bojki.

Najprej sta se pomerila v okviru hrvatsko-slovenske lige moški ekipi ljubljanske Ilirije in zagrebške Lo-komotive ter ženski ekipi AOK in zagrebške Lokomotive. Obe tekmi sta se končali z velikim presenečenjem. V prvi tekmi je moška ekipa do-mačih nepričakovano premagala go-sta s 3:2 (7:15, 12:15, 15:6, 15:10, 15:13).

Kljub temu, da so gostje vodili že z 2:0, v drugi tekmi so igralce AOK klonile proti Zagrebčankam z nepri-čakovanim rezultatom 0:3 (14:16, 10:15, 9:15). Tudi popoldanska tekma v okviru

KONČANO JE PRVENSTVO II. ZVEZNE LIGE

Zagreb in Železničar nova člana I. lige

Branik, Šibenik in Borac izpadli iz lige

Prvenstvene borbe so zaključene. Po 18 tednih ostrih in zanimivih borb sta si Zagreb in Železničar pridobila pravico do vstopa v I. ligo. Med pr-venstvom sta pokazala najboljši no-gomet.

Medtem ko je Zagreb že nekaj kol pred koncem prvenstva bil zane-sljivo član I. lige, pa se je loj za drugo mesto bil med več kandidati.

Najprej je bila Mačva, zatem Ve-lež in na koncu Železničar v položaju, da se poteguje za drugo mesto.

Železničar si je pridobil pravico do vstopa v prvo ligo šele v finišu.

V zadnjem kolu je bil v dokaj težav-nem položaju kot Velež. Čeprav je imel točko prednosti, je bilo pri-čakovati, da bo Velež lažje opravil z Branikom kot Sarajevčani z Za-grebom.

Toda tudi tokrat je Zagreb zaigral slabo in izgubil tretjo tekmo zapored. Ta zmaga je zagotovila Železničarju drugo mesto.

Prvak II. lige je postal Zagreb. Branik, Borac, Šibenik so izpadli iz nje.

Železničar : Zagreb 4:2
Napredak : Mačva 2:0
Borac : Lovčen 4:2
Velež : Branik 4:0
Budučnost : Šibenik (nista igrala)

LESTVICA II. LIGE										
Zagreb	18	11	4	4	35:18	24				
Železničar	18	11	4	5	44:23	24				
Velež	18	11	1	6	41:22	23				
Mačva	18	8	4	6	39:29	20				
Napredak	18	8	2	8	33:23	18				
Budučnost	17	7	4	6	20:27	18				
Lovčen	18	5	7	6	25:28	17				
Branik	18	6	4	8	30:45	16				
Borac	18	3	2	11	19:46	12				
Šibenik	17	2	2	13	11:34	6				

Zemun, 13. junija. — V kvalifi-kacijski tekmi za vstop v II. zvezno ligo je prvak AP Vojvodine Bačka iz Bačke Palanke premagal domače Jedinstvo 4:1 (3:1).

ŽELEZNIČAR PRVAK SLOVENIJE
Železničar : Rudar (V)
8:0 (3:0)

Maribor, 13. junija. Domačini so brez večjega napora zmagali v tekmi za slovensko nogometno prvenstvo proti Rudarju iz Velenja z 8:0 (3:0). S to tekmo je Železničar dokončno za-sedel prvo mesto v vzhodni skupini slovenske nogometne lige.

Drava — Rudar (T) 1:7 (1:1), Pro-letarec — Aluminij 12 (0:2), Povinar — Sobota 1:7 (1:2), Celje — Nafta 2:4, Odred — Branik 7:5.

Fuderer, Pirc in Rabar dobili partije v VIII. kolu

München, 13. junija. — Izidi VIII. kola: Pirc—Mulcahy 1:0, Rabar—Dun-kelblum 1:0, Fuderer—Castaldi 1:0, Unzicker—Golombek 0:0,5 Toran—Donner 1:0, Wade—Kramer 1:0, Bhend—Ribeiro 0:0,5, prekinjene pa so par-tije Jacob—Bursteln, Lehmann—Boumester in Aitken—Lokwenz.

Prvi poraz vodilnega Donnerja je zaostri borbo za prvo mesto. Takol za njim sta Fuderer, Toran in brž-kone Unzicker (če dobi prekinjeno

partijo iz VII. kola) za njim za Pirc in Rabar. Teh šest igralcev se sedaj bojuje za prvo štir. mesta.

Stanje po VIII. kolu: Donner 6,5, Fuderer in Toran 6, Pirc in Rabar 5,5, Unzicker 5 (1), Kramer 5, Golombek 4,5, Wade 4, dr. Lehmann in Lokwenz 3,5 (1), Bhend in Ribeiro 3,5, Bursteln 3 (1), Boumester 2,5 (1), Castaldi 2,5, dr. Aitken 2 (2), Dunkel-blum 2, Jacob 1,5 (1), in Mulcahy 0,5 točke.

VESTI IZ SVICE

Avstrijec so izgubili dva igralca. Na trening tekmi s »Vorarlbergom«, ki so ga premagali z 11:0 (5:0), so Avstriji izgubili Probst in Wagnerja, ki sta bila poškodovana. Funkcio-narji moštva menijo, da ne bosta mog-la igrati s Škoti.

TEŽAVNA ZMAGA BRAZILCEV

Brazilska reprezentanca je s pre-cejšnjo težavo premagala člana I. švicarske lige »Basla« s 5:2 (2:1). Švi-carska obramba je igrala ostro in hitro, Brazilci pa so v prvem polčasu igrali zelo nesigurno. Zmago so si zagotovili šele v drugem polčasu.

IZJAVA MADŽARKEGA TRENERJA

Trener madžarske reprezentance Mandy je dejal, da ni nepremagljivih moštev, takoj zatem pa je pripomnil, da so Madžari vseeno prepričani o

28. FUNKCIONARJEV V ŠKOTSKEM MOSTU

Zanimivo je, da je v škotski re-prezentanci, ki je prispevala v Švice, 13 nogometašev in 28 funkcionarjev.

TRENING TEKMA

MADŽARSKA REPREZENTANCE

Zemlja, 13. junija. V trening tek-mi je madžarska nogometna repre-zentanca premagala švicarski klub Servette z rezultatom 8:2 (3:1).

Antikomarein

DIMNE SVEČKE
SO PRAKTIČNO IN
UČINKOVITO SREDSTVO
PROTI KOMARJEM

Pošilja:

»VETPROM« — BEOGRAD

SVETOZARA MARKOVIČA 14

Dohodke iz živinoreje je moč povečati

z izbiro dobre plemenske živine in z boljšim krmljenjem

Najbolj razširjena kmetijska panoga v mariborskem okoliškem okraju, ki ustvarja največji del narodnega dohodka, ki ga daje kmetijstvo, je živinoreja. Polovico vseh kmetijskih površin zavzemajo travniki in pašniki, ki merijo 32.000 ha. K temu je treba prišteti še 7200 ha sadovnjakov, v katerih kosijo travo ali pasejo živino, in 3200 ha njiv, ki jih letno zasejejo s krmnimi rastlinami. Živinsko krmo pridelujejo skoraj na dveh tretjinah vseh kmetijskih površin.

Vzlic temu živinoreja ni zadovoljiva, ker pridelek krme ne zadostuje. V vsem okraju pridelajo povprečno letno 68.000 ton sena, kar krije komaj 56 odstotkov potreb za ustrezno vzdrževanje 39.400 glav goveje živine, kolikor so jih redili lani. Primanjkljaj sena živinorejci nadomeščajo s slamo in le redki s silažo in krepkimi krmili. Zato živina ni dovolj krmljena in pozimi izgubi na teži.

Slabo krmljenje zmanjšuje

Dom za devno nerazvito mladino v Biljah na Goriskem

V Biljah na Goriskem bodo najbrž v začetku prihodnjega leta odprli dom za devno nerazvito mladino. V ta namen bodo uredili neko privatno hišo. Delati bodo začeli takoj, ko bo odobren potreben kredit.

V okraju je približno 100 devno nerazvite mladine, ki je sprito tega, da v pretežni večini ne more dobiti primernega dela, oziroma mesta v drugih domovih v Sloveniji, v veliko breme staršev in svojcem.

Menijo, da bodo v zavodu v štirih do petih letih vso mladino usposobili za samostojno življenje. Svet za prosveto in kulturo OLO Gorica je začel že sedaj iskati potrebne vgojitelje, ker jih za te vrste domov zelo primanjkuje.

M. D.

S SEJE ZBORA PROIZVAJALCEV KRANJSKEGA OKRAJA

Škofjeloška tovarna klobukov bo morala spremeniti trgovsko poslovanje

V petek je bila redna seja Zbora proizvajalcev okr. Kranj; razpravljali so o tekočih zadevah, obširneje pa so govorili o poslovanju Tovarne klobukov v Skofji Loki.

Najprej so govorili o prispevkih v sklad za urejanje voda in odobrili zadevni predlog Sveta za gospodarstvo. Odobrili so tudi

S SEJE SVETA ZA GOSPODARSTVO OLO KRANJ OLJARNA V BRITOFU PRI KRANJU - SAMOSTOJEN OBRAT

Kranj, 12. junija.

Na včerajšnji seji Sveta za gospodarstvo OLO Kranj so sprejeli predlog delavskega sveta Oljarn v Ljubljani, da se glede na likvidacijo matičnega podjetja v Ljubljani, ki je združevalo tudi obrata Vir v okraju Ljubljana okolica in oljarno v Britofu v okraju Kranj, oljarna v Britofu osamosvoji in organizira kot samostojno industrijsko podjetje. Vendar pa bi bilo potrebno takoj dobiti 13 milijonov dinarjev kredita, ker je treba pridelovalcem semen v Vojvodini plačati vnaprej. Svet za gospodarstvo okraja bo skušal dobiti denar pri Centrali Narodne banke v Ljubljani.

Na včerajšnji seji Sveta so nadalje odobrili garancijsko izjavo Okrajnemu zdravstvenemu domu v višini 7 milijonov din ter ustanovitve sklada za investicije. Ker so sredstva, ki jih družbeni plan predvideva za investicijske kredite, sorazmerno majhna in deloma že tudi razdeljena, je Svet sklenil za potrebe kreditiranja investicij začasno izposoditi si nekaj sredstev iz vodnega sklada, ki ga letos ne bodo v celoti porabili. Tako bo mogoče s skladom za investicijske kredite, ki bo znašal okoli 50 milijonov din, učinkovito pomagati industrijskim podjetjem, zlasti manjšim, za razna investicijska dela.

Na včerajšnji seji so razpravljali še o ustanovitvi uprave za gozdarstvo, o dveh odlokih, ki predvidevata ustanovitve tržne in finančne inspekcije, ter o imenovanju članov upravnega odbora podružnice Narodne banke.

R.

produktivnost živinoreje. Živina, ki pozimi hira, poleti porabi precej zaužite krme za pridobitev izgubljene teže in je ne more predelovati v mleko. Takšne krave dajejo letno izpod 1000 l mleka. Z ustreznimi agrotehničnimi ukrepi, gnojenjem travnikov in manjšimi melioracijami ter s povečanjem posevkov krmnih rastlin na poljih je pridelek krme možno povečati za sto odstotkov. Toliko krme bi zadostovalo, da bi povprečno letno proizvodnjo mleka lahko povečali na približno 2000 l na kravo.

SIMENTALSKA IN SIVORJAVA PASMA NAJBOLJE USTREZATA

Po doslejnjih izkušnjah so živinorejci strokovnjaki predvideli, da bodo v mariborskem okoliškem okraju širili predvsem dve pasmi: v Slovenskih goricah

in drugih nižinskih krajih simentalско govedo, na Pohorju in Kozjaku pa sivorjavo govedo. Rejsko središče za simentalско govedo je v kmetijskih zadrugah Gradišče in Lenart, kjer imajo najboljše živino te pasme. Najboljše sivorjavo govedo v okraju pa ima kmetijsko gospodarstvo v Slovenski Bistrici, kjer je 33 rodovniških krav dalo povprečno letno 2190 litrov mleka.

Novi pasmi pospešujejo z dobrimi plemenskimi bikli. V minulemu letu so kmetijske zadruge porabile za nakup plemenske živine skoraj 8.000.000 din. Med drugim so kupile 32 plemenskih bikov.

DOHODKI SO ODVISNI OD MLEČNOSTI

Lani je živinoreja v mariborskem okoliškem okraju precej napredovala. Pri 53 KZ so delali

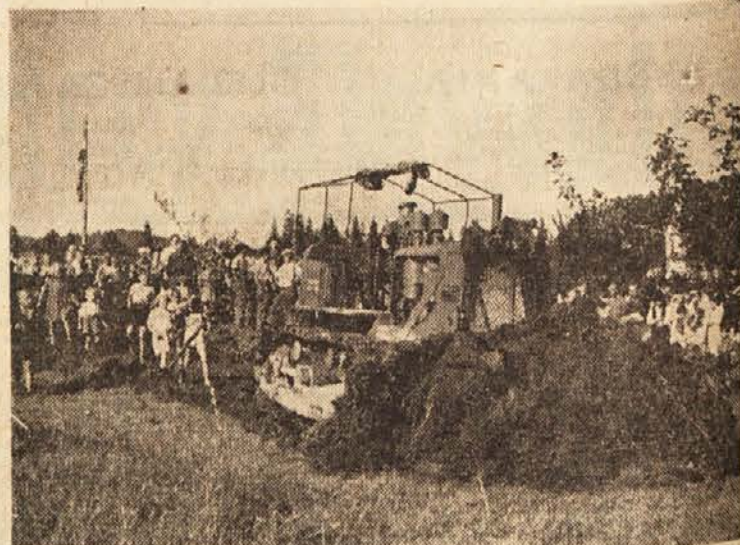
živinorejski odbori. Nastavili so tudi 11 molznih kontrolorjev. Sedaj je že 22 kontrolorjev, ki kontrolirajo molznost v 40 KZ. Molzni kontrolorji uvažajo evidenco nad vso živino in bodo pazili, da dobra plemenska živina ne bo šla v zakol.

Kontrola molznosti je ugotovila, da je najboljše molznico v okraju imelo kmetijsko gospodarstvo Pohorski dvor, ki je dala v enem letu 4792 l mleka; 33 krav na tem gospodarstvu pa je dalo povprečno po 2470 l mleka. Drugo najboljše molznico je redilo kmetijsko gospodarstvo Maribor, dala je 4148 l mleka; povprečna molznost pri 30 kravah na tem gospodarstvu pa je znašala 2775 litrov. Tudi zasebni kmetje, člani Kmetijske zadruge, so povečali molznost. 73 krav, last članov KZ Lenart, je dalo povprečno 2413 l mleka, najboljša krava pa 3438 litrov. 64 krav, last članov KZ Gradišče, ki so bile pod kontrolo, pa je dalo povprečno po 2199 litrov mleka.

Statistika kaže, da bi z izboljšanjem živinoreje bilo možno povečati dohodke skoraj na dvakratno. To bo sicer zahtevalo še mnogo truda in časa.

P.

V VELENJU GRADE ŠOLO

V pomoč so prišle mladinske brigade

Kljub pomanjkanju investicijskih sredstev za gradnjo prepotrebne šole v Velenju se lani začelo delo nadaljuje. Večina prebivalcev sodeluje pri gradnji s prostovoljnimi delom, z delci pri notranjem posojilu, z lesom in prevozi. Učitelje in profesorje z dijaki je videti skoraj vsak dan na gradbišču.

Mladinska organizacija je formirala 3 brigade, ki bodo taborile ob velenjskem jezeru, hkrati pa gradile šolo in stadion.

Akcija je dokaz, da se lahko gradi z malimi sredstvi, toda z dobro voljo, če so vsi ljudje in kolektivi enotni in vsak prispeva po svojih močeh.

Vodovod bo - in to kmalu

Zaključna dela na vodovodu, ki bo povezal Kranj s Stražiščem

Kranj, junija. Vodovod je v Stražišču in sosednjih vaseh pri Kranju, na desnem bregu Save, že star problem, ki bi bil že zdavnaj rešen, če bi v stari Jugoslaviji volilne obljube tudi izpolnjevali. Toda prebivalci Stražišča so se sprijaznili s tem, da so obljube samo obljube. Zato so pred leti, ko je ljudska oblast napovedala zgraditev stražiškega vodovoda, samo nevarno zmanjevali z glavami. Toda sedaj je drugače. In tako verjamejo tudi največji skeptiki, da bo vodovod v Stražišču le postal stvarnost, kajti prav pred dnevi so začeli zaključevati dela.

Pred vojno je bilo Stražišče majhen kraj pred Kranjem, znan predvsem po obrtniški dejavnosti. Sedaj se je Stražišče razvilo v del

Kranja, v del, ki šteje skoraj šest tisoč ljudi. Kljub temu ta okoliš nima še vodovoda. Res je sicer, da ima del prebivalcev, predvsem tisti, ki prebivajo desno od ceste Kranj-Skofja Loka, vodo iz vodnjakov. Toda to je še vedno voda iz vodnjakov. Prebivalci levo od ceste pa niti vodnjakov nimajo in so zato za vodo precej v stiski. Razumljivo je, da naselje s takim številom prebivalcev ni moglo ostati brez vode. Zato so v Kranju že kmalu po osvoboditvi začeli pripravljati načrte za nov vodovod. Pri tem so predvsem ugotavljali ali bi bilo mogoče uresničiti idejo, da bi namreč vodo za Stražišče črpali iz vodnjakov na Gorenji Savi, kjer je sicer že dolgo znano, da se nahaja voda. In ko so lani skopali tam prvi vodnjak so strokovnjaki ugotovili, da je vode dovolj, ne samo za Stražišče, temveč za vse vasi od Kranja do Skofje Loke, ki so že brez vodovoda, pa tudi vasi na desnem bregu Save v smeri proti Medvodam. Na osnovi teh ugotovitev so izdelali perspektivni načrt za gradnjo vodovoda, s katerim bi bilo mogoče oskrbeti z vodo vse vasi v smeri proti Skofji Loki in Mavčicam na drugi strani. Zaradi zavezitve Save v Medvodah je namreč voda v vodnjakih zamazana, zaradi česar je postal problem oskrbe z vodo teh vasi še bolj pereč. Seveda načrta ne bo mogoče uresničiti takoj, zlasti še, ker to ni še sa. Problem Kranja, temveč širšega področja, ki pa je organsko povezano z mestom.

Ker letos ne bo mogoče zgraditi črpalne naprave, ki bi dovajale vodo iz vodnjakov v rezervoar pod Šmarjetno goro, bodo najprej omrežje novega vodovoda povežali z že obstoječim vodovodnim omrežjem Kranja. V ta namen je že položen cevovod od kranjskega vodovodnega stolpa do novega vodovoda. Manjka samo priključek kakih 20 metrov ob vodovodnem stolpu. In prav tu so pred dnevi začeli kopati jarko za cevi. Razen tega manjka majhno koleno ob mostu, po katerem gre novi cevovod preko Save. Ko bo povezan stražiški vodovod z že obstoječim omrežjem

nem stolpu dovolj. Seveda bo to trajalo samo toliko časa, dokler ne bodo montirane črpalne naprave, ki bodo črpale vodo iz vodnjakov, ki leže v dolinici pod Šmarjetno goro, na rezervoar, ki leži precej višje na pobočju te gore tik nad Stražiščem. Ko bodo črpalne naprave delovale, pa se bosta oba vodovoda medsebojno dopolnjevala in v zadregi za vodo drug drugemu pomagala.

Vzporedno s povezovanjem stražiškega in kranjskega vodovoda pa polagajo cevovode od rezervoarja pod Šmarjetno goro proti Stražišču, kjer bodo do jeseni postavili nekaj hidrantov in javnih korit. Seveda bodo napravili tudi manjše opece in hišne priključke, čeprav sprva vsem, zlasti oddaljenim hišam ne bo mogoče ustreči. Toda poglavitno je, da bodo prebivalci Stražišča do jeseni imeli dovolj in zdrave pitne vode iz vodovoda, katerega uresničenje so pričakovali že desetletja.

Od vsepovsod

Društvo prijateljev mladine na Senovem je preteklo nedeljo priredilo pravično igrico »Trnuličice«, ki so jo igrali domači otroci. Ljudje so bili z igrice zadovoljni. Za uspeh je treba posebno pohvaliti učitelje. Zelo dobro so se odrezali vsi igralci od mladincev in mladink pa do najmanjšega pizoirke.

Združenje rezervnih oficirjev na Senovem je zadnji nedeljo priredilo organizirano poučno izlet v sosednjo republiko v neko inženirsko šolo. Rezervni oficirji Senovega so šole niti, da bodo takšno ekskurzijo tudi v bodoče dopolnjevali njihov program učenja in dela.

Uprava rudnika v Senovem je poskrbela, da zdravnik specializet za tuberkulozne bolezni redno pregleduje člane kolektiva in njihove svojece.

Društvo strojnoljubov, strojevodij in kurilcev LR Slovenije ima približno 1.500 članov. Vsi delajo marljivo, so jo čimbolje spoznali s sodobno tehniko. Učedli so si strokovno knjižnico; pa tudi sami izdajajo razpisno strokovno literaturo. Kolikoli je zanimanje za razvoj tehnike, dokazuje udeležba na predavanjih.

Glasbena šola v Ilirski Bistrici je ob koncu šolskega leta priredila priredbo ali »izpit pred publiko«. Na stopel je tudi gimnazijski pevski zbor. Poslušalci so nastopajočim nagradili z odobravalnimi ploskavami.

LO MO v Kočevju je na zadnji seji sklenil, da bodo v Kočevju in po okoliških vaseh postale trgovine, niti mesece samostojne vse trgovine, ki sta jih doslej upravljala Trgopmet in Mestni magazin. Vprašanje pa je še kako bo s trgovino v Stranem logu, ki je 14 km od Kočevja in ima samo sto prebivalcev. Na seji so tudi kritizirali kmetovske gostilne, da nekateri gostilničarji premalo skrbijo za kulturno potrebo.

Kolektiv Mestnega kinematografa v Ptujju je uredil na vrtu gasilskega doma letni kino, ki je že začel redno predvajati filme. Letni kino je imel davna želja Ptujčanov. Leta se jim je sedaj uresničilo. Vsa dela in izvedbe so opravili člani kolektiva sami, stroške so imeli le z nabavo nove kinoparature, projektorja ter ostalega materiala.

Minule dni je bila v Ptujju zaključena produkcija glasbene šole. Prej so se ptujski otroci pripravili na koncert, sedaj pa so vzbujali tudi ušesni klavir, sedaj pa so vzbujali tudi violino in trobilo. V šoli imajo solistični seksket in trije člani večster. Zanjeto leto so sestavili članovi delovnih kolektivov, predstavniki DPD Svoboda, predstavniki Društva prijateljev mladine, 8 zastopnikov starejših gošincev, zastopnik LO MO in predstavniki glasbene šole.

Novi slovenski grobovi na tujem

V Clevelandu se je smrtno ponesrečila Marija Novak, stara 62 let, doma iz vasi Kozarišče pri Starem trgu v Leski dolini pomivala je okna in tako nesrečno padla, da se je ubila. V Clevelandu je umrl Joža Čop, star 70 let, doma iz Padove pri Kočevju.

V Firestone je umrl Jakob Zadel, rojen leta 1897 v Brazili, v Masou-tahu Martin Dolenc, star 76 let, doma iz Skofje Loke, v Kinleyu Janez Lauer, star 63 let, doma iz Kranjske gore, v White Valleyu France Komač, star 76 let, doma iz Stare Osele, smar, star 76 let, doma iz Stare Osele nad Skofjo Loko, v Pittsburghu Vincenc Arh, star 75 let, doma iz Leskoveca na Dolencem, v Jolietu Janez Zajc, star 80 let, doma iz Lanišča pri Skofji, v Ratonu pa Jernej Krek, star 73 let, iz Gorenjke Brd.

R.

Zgradimo GASILSKI DOM

Velika Polana je večja vas, ki se včasih ni v ničemer razlikovala od drugih prekmurskih ravninskih vasi. Zadnjih deset let predvorne Jugoslavije pa se je razplamtelala borba med dvema strujama: klerikalci, ki so imeli vso oblast v vasi in v občini v svojih rokah, in naprednjaki, ki so se zbirali okrog prvega urednika »Ljudske pravice« Miska Kranjca.

Ker bi se zaradi premočne klerikalne reakcije napredno društvo s težavo prebilo v življenje, so se naprednjaki zbrali v gasilskem društvu. Njihovo politično delovanje je v začetku, dokler so bili v manjšini, moralo ostati prikrito, da ga nasprotniki ne bi onemogočili v gasilskem društvu so ustanovili dramsko skupino, pozneje pa tudi tamburaški zbor. Ko so se zbirali na vajah, so razpravljali tudi o raznih političnih vprašanjih.

Sčasoma so klerikalci opazili, kaj se je v gasilskem društvu dogajalo. Niso pa mogli ničesar več preprečiti, ker so naprednjaki — ali, kakor so jih imenovali klerikalci, »komunisti« — imeli na svoji strani večino članov in v upravnem odboru društva so bili njihovi ljudje. Klerikalcem se ni več posrečilo, da bi si za daljši čas osvojili vodstvo gasilskega društva. Zato so poizkušali naprednjake kompromitirati pred vaščani. Najemali so pretepače, ki so naprednjake izživali na javnih krajih s psovskami.

Naprednjaki pa se niso dali premotiti.

V vasi ni bilo prostora, kjer bi se naprednjaki lahko zbirali, kadar niso pripravljali nove igre. Največkrat so se sestajali pri svojem idejnem voditelju Mišku Kranjcu. Buržoazna reakcija, na čelu s klerikalci, pa je Miška Kranjca razkričala za »komunisto« in je opozorila za njim, da bi mu lahko dokazala protizakonito delovanje.

»Mislim, da pri meni ni primerno mesto za naše pomenke...« je Miško Kranjec nekega dne opozoril zbrano skupino in predlagal: »Zgradimo gasilski dom!« Sestajanje v gasilskem domu bo vaščanom manj sumljivo, klerikalci pa tudi ne bodo mogli biti vedno navzoči... Nekateri verni in neuki vaščani so namreč gledali Miška Kranjca po strani, ker je bil izobražen in je kljuboval župniku. Niso pa tako strogo sodili vaške fante, četudi niso hodili v cerkev.

Zamisel o graditvi gasilskega doma je bila sprejeta. V njem se bodo lahko sestajali kot gasilci, razgovarjali pa se bodo o političnih nalogah. Z Miškom Kranjcem bodo lahko povezani preko posameznikov, če jih ne bi smel obiskovati.

Sklep gasilcev o graditvi gasilskega doma pa je močno presenetil klerikalce. »Vemo, zakaj hočejo imeti gasilski dom. Ne smemo jim dovoliti, da bi ga zgradili!« so

sklenili klerikalci, ki so posredno in neposredno vladali v občinskem odboru.

»Velika večina vaščanov se navdušuje za gasilski dom. Kaj naj poročamo takim?« so bili zaskrbljeni nekateri klerikalci, ki so za deveto ocenjevali bolj realno. Zbali so se, da bodo vaščane odbili, če bodo nasprotovali.

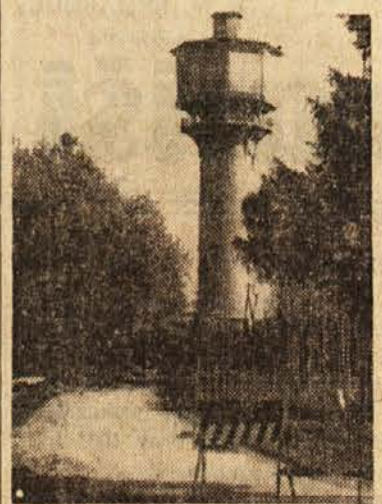
Iz zadrege so se izmotali na ta način, da so ponudili za gradbišče, kjer bi lahko stal gasilski dom, grapo sredi vasi, kjer je skoraj vse leto stala voda in rastle trstika. Boljšega zemljišča niso hoteli dati, gasilci ga pa niso mogli kupiti.

Naprednim gasilcem to ni vzeło poguma. Znali so navdušiti ljudi, da so začeli v grapo voziti zemljo. Pomagala je velika večina gospodarjev, ki so imeli vprege. Gasilci pa so sklenili: »Če ne bomo mogli dobiti materiala in denarja, bomo gasilski dom zgradili iz blata!«

Začeli so zbirati prostovoljne prispevke v materialu in denarju. Precej so prispevali domačini, pomagali pa so tudi vaščani v sosednjih vaseh. Spomladi leta 1939 so začeli zidati gasilski dom na mestu, kjer je pred leti še stala voda. V enem letu je bil zgrajen.

Klerikalci so bili tudi v tej bitki poraženi. Naprednjaki so dobili med vaščani še večji ugled, ki se je širil tudi v sosednje vasi.

Jože Petek

Vodni stolp v Kranju

Kranja, bo mogoče v rezervoar novega vodovoda v Stražišču dovajati vodo iz rezervoarja kranjskega vodovoda, seveda samo pomoči, ko Kranj ne potrebuje toliko vode in je v rezervoarju v vodovod-